Eduskunnan hallintovaliokunta

Viite: Eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 27.1.2026

Hallintovaliokunta Pohjanmaan poliisilaitoksen asiantuntijalausunto Valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteosta VNS 6 2025 vp

1 Johdanto

Pohjanmaan poliisilaitos on perehtynyt valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selontekoon ja yhtyy Poliisihallituksen antamiin asiantuntijalausuntoihin. Pidämme selontekoa ajankohtaisena, tarpeellisena ja poliisitoimintaa tukevana. Selonteon linjaukset vastaavat hyvin poliisin toimintaympäristössä havaittuja kehityskulkuja ja haasteita.

Poliisilaitoksen näkökulmasta tärkeää on, että selonteossa tunnistetaan poliisin rooli sisäisen turvallisuuden ensisijaisena viranomaisena, jonka asemaa ei voida korvata muiden toimijoiden toimin. Poliisin kyky ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta edellyttää ajantasaista lainsäädäntöä, riittäviä resursseja sekä toimivia viranomaisyhteistyön rakenteita.

2 Poliisin rooli ja toimintaympäristö

Korostamme, että poliisi on pääasiallinen sisäisen turvallisuuden vastuuviranomainen, jonka tehtäviä ei voida siirtää tai korvata muilla viranomaisilla tai toimijoilla. Poliisi muodostaa arjen turvallisuuden perustan, järjestyksenvalvonnasta rikosten torjuntaan ja tutkintaan, sekä on ensivaste myös uusissa ja vaikeasti ennakoitavissa hybridi- ja kyberuhissa.

Muuttuva ja monimutkaistuva turvallisuusympäristö, mukaan lukien teknologinen kehitys, hybridivaikuttaminen, rikollisuuden kansainvälistyminen, tietoverkkoavusteinen rikollisuus ja nuorten väkivaltarikollisuuden kasvu, edellyttää poliisilta vahvaa reagointikykyä ja toimivaltuuksia.

3 Rikosprosessiketjun kehittämisen tarve

Pohjanmaan poliisilaitos pitää välttämättömänä, että rikosprosessiketjua kehitetään kokonaisuutena. Nykyinen prosessi on monin osin hidas, raskas ja sitoo resursseja vaiheisiin ja toimenpiteisiin, jotka eivät tuo vastaavaa lisäarvoa lopputulokseen. Prosessin raskaus ja hitaus heikentää rikosvastuun toteutumista ja kuormittaa poliisia.

Nostamme erityisesti esiin seuraavaa:

- Rikosten torjunta ei kehity resurssipanostuksia vastaavalla tasolla, jos rikosprosessi itsessään on hidas ja liian monivaiheinen.
- Useiden rikosjuttujen eteneminen viivästyy prosessin rakenteellisista haasteista johtuen.
- Kasvavat rikoslajit, kuten tietoverkkoavusteinen rikollisuus (TVA), edellyttävät prosessin keventämistä ja joustavampia menettelyjä.

Pidämme tarpeellisena, että vähäisten rikosten käsittelyä voidaan ohjata kevennettyihin menettelyihin, jotta poliisi voi kohdentaa resurssit vakavien ja yhteiskunnan turvallisuuden kannalta merkittävimpien rikosten tutkintaan.

4 Nuoriso- ja jengirikollisuus sekä alueelliset havainnot

Selonteossa esitetyt arviot vastaavat Pohjanmaan poliisilaitoksen havaintoja. Alueellamme on nähtävissä seuraavia kehityskulkuja:

- Roadman-ilmiö on selkeästi havaittavissa erityisesti nuorten keskuudessa.
- Vuonna 2025 ryöstö- ja kiristysrikoksissa epäiltynä olleiden alle 21-vuotiaiden määrä kasvoi yli 50 % verrattuna vuoteen 2024.
- Nuorten väkivaltarikollisuus on entistä useammin ryhmämuotoista ja ennakkoon suunniteltua, ja se on omiaan lisäämään turvallisuuden heikentymisen tunnetta yleisillä paikoilla.

Pidämme tärkeänä, että nuorten väkivalta- ja jengirikollisuuden estämiseksi tehdään ennalta estäviä torjunnallisia toimia. Poliisin mahdollisuudet kohdennettuun valvontaan, puuttumiseen ja ilmiöiden varhaiseen tunnistamiseen on varmistettava lainsäädännöllä ja resursseilla.

5 Poliisin suorituskyky ja resurssit

Pohjanmaan poliisilaitos yhtyy Poliisihallituksen arvioon siitä, että vähintään 8 800 henkilötyövuoden taso operatiivisessa poliisitoiminnassa on kriittinen edellytys sisäisen turvallisuuden ylläpitämiselle. On kuitenkin tärkeää korostaa, että poliisin suorituskyky ei rakennu pelkästään yksilöistä, vaan he tarvitsevat käyttöönsä asianmukaiset tilat, varusteet ja ajoneuvot, joihin on panostettava samassa suhteessa.

Vaikuttava ja toimintavarma poliisi edellyttää tarkoituksenmukaisia toimitiloja, ajanmukaista ja riittävää ajoneuvokalustoa, asianmukaisia varusteita sekä ajantasaisia tietojärjestelmiä ja muuta teknistä suorituskykyä. Kun henkilöstömääristä päätetään, tulee samalla varmistaa, että kaikki nämä toiminnan kannalta keskeiset osa-alueet ovat riittävällä tasolla, jotta poliisi kykenee toimimaan tehokkaasti kaikissa turvallisuustilanteissa.

6 Yhteenveto

Pohjanmaan poliisilaitos pitää selonteon tavoitteita ja toimenpiteitä perusteellisina ja poliisin näkökulmaa tukevina. Selonteko tunnistaa keskeiset turvallisuusympäristön muutokset ja esittää ratkaisuja, jotka vahvistavat poliisin kykyä ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta koko maassa.

Pidämme välttämättömänä, että:

- poliisin asema sisäisen turvallisuuden päävastuuviranomaisena turvataan
- lainsäädäntöä kehitetään tukemaan tehokasta poliisitoimintaa
- rikosprosessiketjua kevennetään ja tehostetaan
- nuoriso- ja jengirikollisuuden torjuntaan panostetaan
- poliisin resurssit turvataan kokonaisvaltaisesti ja pitkäjänteisesti ja niiden osaksi tunnistetaan kasvavan henkilömäärän edellyttämät oheispanostukset etenkin ajoneuvoihin ja varusteiin.

Jarkko Lehtinen, poliisipäällikkö

Magnus Jakobsson, komisario

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 10.02.2026 klo 09:16. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Eduskunnan hallintovaliokunta

Tiedoksi

Poliisihallitus/esikunta

Pohjanmaan poliisilaitos
Korsholmanpuistikko 45, 65100 Vaasa
kirjaamo.pohjanmaa@poliisi.fi
Puhelin 0295 440 511, poliisi.fi